

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Abonamentul:

Pe un an **60** coroane. — Pe șase luni **30** coroane. — Pe trei luni **15** coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoieală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Aniversarea Unirei.

Ziua de 18 Noemvrie, ziua învierii neamului românesc de aici din Ardeal, este zi de sărbătoare națională.

In ziua aceasta reprezentanții națiunii române din Ardeal și din părțile ungurene au enunțat ruperea legăturilor cu Ungaria și unirea cu România.

S'a împlinit Luni anul dela această zi memorabilă. In inima poporului românesc ea este încreștată ca zi de sărbătoare.

Intreg Ardealul, întreg Banatul, toate părțile ungurene au serbat în adâncul inișiei ziua aceasta, și bucuriei generale din prilejul acestei aniversări i-a dat expresiune și în afară.

Au serbat bisericile noastre, au serbat școalele noastre, serbat-a întreg neamul în mod demn, potrivit bucuriei generale, potrivit importanței acestei zile.

Ziua aceasta a zdrobit legăturile și lanțurile cu cari am fost încătușați în trecut.

A răsărit soarele dreptății. Din mormântul eroilor căzuți pe câmpul de luptă în acești 5 ani ai crudului răsboiu a răsărit soarele dreptății.

Razele blânde ale acestui soare au revărsat lumină, au revărsat căldură în toate unghirile locuite de români.

Și noi ne-am trezit, ca prin vis, ca din un vis, ne-am trezit ca popor cu sufletul curat, și cu inima tare, tare în puterea noastră de viață, tare în credință, că Dumnezeu e cu noi.

Veacuri de suferințe, veacuri de atenție la viața noastră au trecut peste veacuri, și loviturile ne-au întărit.

Cu cât bați fierul, cu atâtă devine tot mai vâjos, tot mai vârtos.

Și pe noi ne-au făcut mai vârjoși loviturile îndreptate în contra existenței noastre.

S'au deschis larg porțile școalelor, și tinerimea noastră a inundat cu miile școala.

Din aceste se varsă acum lumina și căldura în poporul nostru.

Aici în Sibiu aniversarea unirei o au făcut în biserică catedrală.

La intrare ne-a întâmpinat figura mare a marelui arhieru Șaguna.

Imbrăcată în aureolă cerească lăcrima în fața altarului și multămicia împăratului ceresc, că avem dorita biserică catedrală, căci zicea acest mare arhieru în pastorală sa din anul 1857 cu care publică colecta pentru biserică catedrală:

«*Și fiindcă lucrul acesta mai de aproape se ține de noi (circulara se adresează poporului), aşa dară mai înainte de ce aş cere ajutorul creștinii noștri, cari sunt afară de episcopia noastră, am aflat de bine a năzui cătră voi, cari îmi sunteți cei mai de aproape, și a vă pofti, ca cu dragostea și cu ascultarea care o ați arătat și până acumă cătră glasul arhipăstorului vostru să alergați cu ajutorul vostru cătră zidirea unei biserici episcopesci la Sibiu și să dați spre acest sfârșit din cele ce aveți și cu ce v-a miluit Dumnezeu, luând pildă dela văduva cea săracă din Evanghelie, și să fiți milostivi încât vă iartă puterile, știind că nu omului, ci lui Dumnezeu dați, și că nu cer pentru mine, ci spre mărire lui Dumnezeu și spre binele vostru. Căci avem și astăzi câteva sute de copii la Sibiu în școalele de aici, și bucuros i-ași aduna lângă mine în toate Duminecile și sărbătorile la slujba dumnezeiască, și cu osârdie le-aș da lor învățătură în toate și pentru toate spre binele lor, și spre bucuria noastră a tuturor, dar nu avem biserică, unde să-i adun».*

Din mila lui Dumnezeu și din hărnicia preotimii noastre sub conducerea neuitatului mitropolit Ioan Mețianu, s'a făcut biserică catedrală, spațioasă, spre a încăpea junimea studioasă.

Din mila lui Dumnezeu tinerimea s'a înmulțit și din sutele dela anul 1857 s'a făcut mii.

Sub conducerea profesorilor cu standarde naționale a alergat tinerimea în biserică.

Cu inima plină de mulțumită am alergat și noi preotimea din Sibiu la biserică spre a lăcrima și noi cu Marele Șaguna, pentru zile mari cu cari ne-a cercetat Dumnezeu.

Biserica catedrală și-a deschis larg porțile spre a intra împăratul Mărièrei.

Domnul cel tare în răsboiu, Domnul cel puternic, care a sfârșit puterile iadului, care a frânt legăturile, cari țineau în lanțuri neamul nostru, acest Domn puternic a strigat:

«Ridicați Boieri porțile voastre, ridicați porțile..... și va intra împăratul măririi.

Și a intrat junimea, a intrat tineretul școlar, și cu un glas și cu o inimă am cântat toți:

«*Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, intru oameni bunăvoie».*

A fost ziua aceasta ziua cea mare a praznicului.

A praznicului unui neam, a praznicului unui popor chemat de Dumnezeu la o nouă viață.

Să se veseliească cele cerești și să se bucure cele pământești, că a făcut biruință cu brațul său Domnul.

Biruință asupra vrășmașului sumet, biruință asupra dușmanului care cu mâna sacrilegă a intrat și în sanctuariul bisericilor noastre.

In tot pământul a eşit vestea biruinții vitezei noastre armate și la marginile lumii a eşit vestea despre viteja dorobanțului român.

Am sărbătorit aniversarea unirii cu cântări bisericești cu cuvinte de laudă din gura tinerimei, ca să se plinească scriitura: «*Din gura pruncilor ai săvârșit lauda».*

Președinte la cameră. Ziarele din București aduc știrea, că de președinte a fost ales cu 360 de voturi Alexandru Vaida. Vicepreședinte a fost ales basarabeanul Pan Halipa, până acumă ministru basarabean, și general Marcu din partida țărănilor. Alegerea a fost primită cu aplause furtunoase. Liberalii s-au abținut demonstrativ dela alegere.

Serbarea Unirei. Serbarea Unirei s'a făcut în Cluj cu deosebită pompă și însuflețire. La 9 ore se face slujbă în biserică, Orașul a fost pavoazat cu stindarde naționale. Cuvântarea festivă o a jinut rectorul universității Dr. Sextil Pușcariu, în care a scos la iveală importanța zilei de 18 Noemvrie pentru istoria românească. A luat apoi cuvântul dl Onisifor Ghibu, secretar în ministerul de culte, care a făcut tabloul lucrărilor unui an dela Unirea din Alba-Iulia, asigurând administrație liniștită și muncă culturală. Cuvântările au fost primite cu aclamări sgomotoase.

Vorbiri s-au jinut și în casarma de artillerie. Seară s'a deschis sărbătoarește teatrul național.

Demisia guvernului.

Guvernul Văitoianu, numit guvernul generalilor, și-a dat demisiunea mai curând de cum s'a prevăzut. Cauza se reduce la amenințarea cu ultimatum Consiliului suprem al statelor aliate. Demisiunea a fost primită și guvernul a fost însărcinat cu gerarea agendelor statului până la constituirea noului cabinet, care va fi guvern parlamentar.

Se crede că va urma un guvern din membrii blocului parlamentar sub conducerea dlui Iuliu Maniu. După unele știri, cari se susțin, formarea guvernului va fi încredințată dlui Iorga, guvern care va îscăli contractul de pace.

Coroana s'a consultat cu președinții corpuri legiuitorale de cameră dl Vaida-Voevod, la senat dl Bujor. Acuma se fac constături cu delegații diferitelor partide, cari fac blocul parlamentar, pentru a putea informa Coroana și a o ținea în curent cu părerile din sinul majorităților din parlament. Din aceste consultări se vor prezenta Coroanei persoanele, cărora se va încredința formarea noului cabinet.

Serbarea Unirei în Sibiu.

Lumea din Sibiu a serbat ziua de 18 Noemvrie, ziua Unirei, cu toată pompa cunincioasă. Centrul serbării a fost pompoasa noastră biserică catedrală. La oarele 9 dimineața s'a adunat tinerimea școlară cu stindarde sub conducerea profesorilor.

Biserica noastră catedrală se părea a fi prea mică, prea neîncăpătoare pentru mulțimea tinerimii școlare, care a venit la biserică spre a da mărire Domnului. Numărul tinerimii școlare se urcă la cifra de 2000.

Erau de față clericii din seminarul arhidiecean, elevii dela școala normală (pedagogie), elevii dela liceul «Lazăr», fetele dela liceul de stat de fete, elevii și elevele dela școalele civile, dela școalele elementare, elevii din orfanotrofii bisericii noastre, toți sub conducerea profesorilor și cu stindarde naționale.

Doxologia împreună cu rugăciunea de mulțumită o au săvârșit arhimandritul director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca, protopopul locului Dr. Ioan Stroia și directorul dela liceul de fete de stat Dr. Vasile Bologa.

După terminarea ritualelor bisericești corul mestecat al reuniunii române de muzică a întronat imnul regal.

Cuvântarea festivă o a ținut profesorul seminarial Victor Păcală, care în cuvinte alese potrivite zilei mărețe a schițat evenimentele prin cari a trecut neamul nostru, până a ajuns la zilele mărețe de azi.

Elevii din școalele elementare sub conducerea profesorului de muzică au cântat Hora Unirei, după care a urmat seria de declamări. A declamat fetița dela școala civilă de stat, un elev din școala elementară de stat, o fetiță dela liceul de fete și un elev dela liceul «George Lazăr».

Programa oficială o a încheiat o cântare bisericească «Pre tine te lăudăm în cor de bărbăți, executată de corul tinerimii dela liceul de stat, sub conducerea profesorului lor.

Răpit de însuflețirea momentului a vorbit pe urmă învățătorul dela școala de aplicație dela seminarul arhidiecean Chirion Adămoiu, zugrăvind durerile sufletești prin cari au trecut refugiații Ardealului duvă dezastrele din toamna anului 1916 și bucuria de cari sunt azi cuprinși, când Dumnezeu ne-a rezervat aceste zile mărețe, zile de bucurie obștească.

La serbarea aceasta a unirilor românești au luat parte toate oficile publice de stat, și un public distins.

La un an dela desrobirea Ardealului.

— Un cuvânt al lui Iuliu Maniu. —

Român! Trăim zile pline de aducerii aminte, de ale căror înțeleș este pătruns astăzi sufletul nostru.

Acum se împlineste anul, de când alcătuirea bolnavă a Austro-Ungariei s'a prăbușit. Coroana vinovată a Habsburgilor a căzut, și popoarele desrobite și-au strigat lumii libertatea lor.

Român! Neamul nostru din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș și-a ales singur drumul din acest mare vîfor, care a surpat o nedreptate de vremuri. Deplin știutor de drepturile lui, a ascultat povata săngelui și îndemnurile înimei. Mult incercatul nostru popor și-a dat seama, că trebuie să se unească pe veci cu frații săi din Regat, ale căror arme glorioase s'au ridicat pentru izbândă idealului național.

Din această credință nestrămutată, s'a întrupat adunarea neamului dela 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia, unde o sută de mii de Români, cătărari și țărani, în frâțescă înțelegere, pecetluind pentru toate veacurile dreptul lor și chezăuind dreptatea tuturora, au hotărât unirea cu România sub sceptrul (schiptrul, toagul) de domnie al biroului rege Ferdinand. Sărbătoare sfântă a neamului va râmânea totdeauna ziua de 1 Decembrie, ziua dela Alba-Iulia, ziua libertății, ziua unirei.

Român! Binefacerile unirei le simțim de un an, o guvernare (ocârmuire) a neamului prin sine însuși a înlocuit stăpânirea veche, cea îndrumată de un gând dușman. Rânduiala a luat locul turburărilor, cari primejdiau viața și avutul tuturora. Drepturile cetățenești au înlocuit poruncă străinilor. Limba și gândirea românească primejduite o miile de ani, și-au întronat dreptul

lor de întâietate firească pe pământul nostru strămoșesc. Votul obștesc și libertatea deplină a alegerii, a dat putința poporului să-și aleagă trimitii săi în camera constituantă (adunarea în temeetoare) dela București, unde se vor făuri legile viitorului nostru. Reforma agrară, adeca dreapta împărțire a pământului, lege s'a făcut. Lucrările fiind începute, roadele lor în curând se vor arăta, întărind viața celor lipsiți și înțemeind bunăstarea țării. Oastea română s'a înfăptuit întru apărarea hotarelor noastre de tot dușmanul, — cetele vrășmașilor au fost risipite și mândra oștire slujită cu credință de feciorii noștri, este astăzi stâlp puternic pentru pacea lumiei și strălucirea neamului.

Român! Stăpâni la noi acasă, zile de muncă ne așteaptă de acum. Roada muncei și chezășia libertății sunt în unirea noastră și în buna rânduială ținută de poporul nostru treaz în toate faptele lui.

Român! Consiliul Dirigent ales în adunarea dela Alba-Iulia, aducându-și aminte de frământările trecutului, crezând că înțelepciunea de astăzi este temeiul fericirei de mâne a neamului nostru, vă arată din acest prilej de aniversare, recunoștința sa pentru sfânta dragoste de neam și de țară, care vă povătușește pe toți la munca de întărire a patriei noastre unite.

Trăiască România Mare!

Sibiu, la 1 Noemvrie 1919.

Iuliu Maniu,
Președintele Consiliului Dirigent.

Preoțimea română în nouă stat.

Felul cum s'a disputat și rezolvat afacerile preoțimii noastre în ședințele Marelui Sfat este și va rămânea pentru noi o amintire ce nu mai ne doare dar ne și rușinează totodată. A fost un procedeu la fel cu acelor patru dela Versailles, unde — România deși aliată credincioasă a Antantei totuș când să și reclame drepturile sale juste în raport cu jertfele mari ce le-a adus cauzei comune — a fost tratată nu ca un tovarăș credincios de suferințe ci cu o vădită rea voință.

Sunt binecunoscuți factorii de ordin inferior cari au îndemnat pe unii bărbați politicieni ai Franței, Angliei și a Americii să purceadă în felul arătat față de România; nu cunoaștem și nu putem înțelege de loc însă ținuta oștilă și antagonismul cu care ne-a întâmpinat cățiva dintre membrii Marelui Sfat când am cerut să ni-se dea și nouă o «fărâmă» pentru jertfele mari ce le am adus pe altarul cauzei noastre sfinte.

Să fie oare și acum de acei cari să nu cunoască aceste jertfe? Să existe oare și acum atari indivizi cari să nu fie conviști nici astăzi despre rolul cardinal ce l-a avut preoțimea română la înfăptuirea operei mărețe a României mari? Ni se pare atât de straniu atât de ciudat acest lucru încât nu ne putem mira deajuns de naivitatea (?) acelora, cari nu vreau să ne recunoască nici azi acest merit care în sfârșit e contestabil.

Suntem reprezentanții unei biserici, care în deosebire de altele multe, are prerogativa de a se putea numi *biserica națională*. Suntem reprezentanții unei biserici naționale din acel *stat național*, care tocmai prin această biserică a putut să-și mențină caracterul național. Despre luptele grele și intenție ce le-am purtat în acest scop, istoria ne relatează fapte de adeverărată glorie ce pune pe preotul român într-o icoană ideală. Iar dacă poporul român din aceste lupte cari cercau a-i nimici credința, limba și națiunea, a eșit mai treaz și mai conștiu la lumina zilei de azi, este a-i se mulțumi în primul rând (aceasta) preoțimii române, care n'a incitat niciodată a înfiltră și a desvolta în sufletul țărănuilui sentimentul conștiinței sale naționale.

Prin misiunea noastră, care ne pune în contact sufletesc nemijlocit cu țărănuil, noi preoții stăm la temeliile statului, iar cine încearcă să ne tragă la îndoială autoritatea noastră în acel loc și să ne socotească, întâi să și tragă bine seama cu conștiința sa pentru că unul ca acela tentează la temeliile aceluia stat.

Trebue să cunoașteți odată aceasta dator, trebuie să recunoașteți acest adevăr în interesul bineprincipat a viitorului stat român. E un ce atât de firesc încât dacă a-ți persistă de-a nutri încă acel avertisment față de noi ne-am simțit însă rușinați de indolență, ingratitudinea și inconsecvența dvoastră.

Trebue să o știe fieștecare că duhul preotului este acela care regulează și prin care se menține ordinea și echilibrul vieții normale, din viață atât de febrilă a spiritelor agitate din zilele noastre. El este acela, la care aleargă toți, el este care alină durerile și șterge lacrimile de suferință a tuturor celor din nevoi, durerile unui popor întreg. Preotul român a săvârșit cu aderărat o muncă titană. Ne-am espus cu rizicol vieții în cazurile cele mai penibile, unde numai preotul mai era capabil să restabilească liniste, ordinea și pacea... Am scăpat pe mulți «intellectuali»... de furia poporului răsărit, am salvat în atâta rânduri autoritatea organelor administrative și a jandarmăriei cari începau să fie nesocotite de către poporul îmbătat de ideile comuniste bolșevice. Preotul român prin tactica lui simplă a săvârșit ceea ce armă puternică nu ar fi fost în stare să săvârșească: a împiedicat și zădărnicit lătirea bolșevismului și a altor curente dușmanoase față de cari luptă azi cu atâtă îndărjire armatele lui Kolceag și Denikin pe estinsele stepe ale Rusiei. În schimb noi suntem bagatelizați, ignoranți și ne întorc spatele tocmai aceia pe cari noi i-am ridicat la poziții în cari se află, a căror autoritate noi am apărat-o mai mult și o apărăm zilnic și în tot momentul.

Frați preoți!

Gesturile atât de puțin politicioase a acestora, cari azi ne bagatelizează, să nu vă aducă în perplexitate, cu atât mai puțin trebuie să vă descurajeze. Suntem obișnuiți noi cu asemenea tratament încă din trecutul apropiat... cu puțina deosebire că pe atunci îngosirile ne veneau dela străini... Ne cunoaștem însă cu toții datele din trecut și suntem conștii de acele datare cari ni se impun și în viitorul stat român. Avem un program vast și momentuos încât ne reclamă toate forțele, toate puterile; iar ca ele ment de conducere pe toate terenele, cari în urma misiunii noastre stăm la temeliile nouă stat — constituim o forță morală atât de covârșitoare și puternică, încât putem zice: soarta, viitorul poporului nostru e depusă în mâinile noastre. Mare e responsabilitatea noastră în acest loc și nu e ușor lucrul ce ne așteaptă în viitor; ne cunoaștem însă bine armata, avem toată încredere în ea, iar mai presus de toate în bunul Dumnezeu, putem deci să fim siguri de izbândă noastră și de rezultatele muncii noastre desinteresate.

Ne aflăm în preajma alegerilor de deputați pentru viitoarea dietă română, un eveniment de mare însemnatate pentru soarta poporului nostru și viitorul statului român. O îngrijorare ne cuprinde sufletul, e grija mamei pentru copilașul ei mic, slabuș și naiv care vrea să pășească în lume. Sub scutul nostru părintesc a crescut și s'a păstrat poporul nostru, noi i-am plămădit sufletul acestui popor — e întemeiată deci îngrijorarea noastră, când ne gândim la viitorul apropiat, care va deschide perspective nouă de viață pentru acest popor, crescut până aci sub îngrijirea noastră de «părinte».

Cu viață satisfacție trebuie să constatăm însă de acum deja că în multe cercuri preoții sunt aclamați de-a reprezenta voința poporului în viitorul parlament român. Increderea ce ne-o dă poporul în acest fel, este cea mai strălucită doavă a succesului nostru moral ce l-am putut obține în mijlocul acestui popor, este cea mai eclatantă pildă de incredere, iubire și recunoștință a fiilor cătră «părintele» lor, prin care ne putem pe deplin justifica în față acelora, cari cred că «s'a terminat rolul preotului» și față de aceia cari azi ne întorc spatele; este în sfârșit o deplină satisfacție morală pentru noi, că truda noastră de veacuri n'a fost zădarnică și nu poate fi zădarnică nici în viitor.

«Sacerodotul e bogat iar lucrători sunt puțini» la ce eu adaug încă: preoți modești dela sate cari și până aci v-ați arătat vrednici de misiunea voastră, fiți la culmea chemării mai ales de aci înainte. Acei pe cari încrederea poporului vă ridică la frumoasa demnitate de a-i reprezenta voința și dorințele în viitorul aeropag român, arătați-vă vrednici de această distincție, muncind într'acolo ca țărănuilui nostru să-i asigurați un viitor mai bun și mai fericit. Atunci România-mare va fi totodată și tare, de care apoi nici porțile iadului nu vor putea-o birui.

Geoagiul-de-jos, la 4 Octombrie 1919.
Teodor S. Glodeanu,
preot ort. rom.

Impresii de călătorie

Am făcut zilele trecute o călătorie dela Brașov la Cluj.

Cine și-a urât zilele să plece pe drum. În gară să calcă om pe om. Nu mai e nici o regulă. Nu mai sunt sale de cl. I, II, III, — adecă salele sunt — dar nime nu și bate capul cu ordinea. După aşteptare de noapte întregi în fine cu mare întârziere sosește trenul, în care ai să te urci. Dar loc ca'n palmă. O învălmășală nemaiponenită. Militari, cari merg sau se întorc din concediu ocupă până la ultimul loc compartimentele de cl. I și II, iar tu nenorocit civil, care ai plătit sute de coroane în vederea unei călătorii mai comode ești condamnat, să stai în picioare sute de chilometri.

In unele vagoane nu te poți urca, din cauză, că «sunt ocupate de D-nii Oficeri», în altele din cauză «D-lor Curier» etc. etc.

Mai rău am pătit-o la reîntoarcere.

După o aşteptare plăcitoare de 10 ore în gara Clujului în sfârșit sosește acceleratul, pentru care îmi luasem biletul. După ce cu multă greutate trec prin purgatoriul, unde se cercetau biletele de identitate, dau fuga să urc în vreun vagon al acceleratului. Cerc la unul, nu pot răzbi de soldați. Cerc la altul aşisderea. În fine după multe alergări în dreapta și în stânga, urc într'un vagon cu ferestri și uși sparte și cu mare greu fui găscut un locșor. Nu trec câteva clipite și suntem dați jos toți pasagerii cu observarea, că acel vagon rămâne în gara Cluj.

Dacă-i aşa, pentru ce lăsi atașat la accelerat D-lor??!

Aleg din nou în dreapta și în sângă printre șururile de vagoane. Dau de vagonul miniștrilor. Mergeau la Sibiu la întrunirea deputaților partidului național. Nu cetez să intru. Cu domni așa mari nu e de găsit.

Lângă el însă văd un vagon lung-lung — cu ferestri și uși foarte bune. Mă bucur, că în fine tot voi pleca spre casă. Dau să intru, ușă încuiată. Ciocâncesc. Apare la fereastra ușii un sublocotenent sau locotenent — nu l-am putut vedea că era noapte, — care mă apostrofează cu vorbe dure pentru cetezanța mea de a intra în vagonul «D-lor deputați». Il rog frumos să-mi permită să stau într-un colț de pe corridorul spațiosului vagon, promițând solemn, că nu voi conturba nici căt de puțin pe favoriții sorții, pe D-nii deputați, numai să mă pot vedea odată acasă. Doară și eu bat drumul Clujului în afaceri obștești. Sunt bruscat și amenințat cu vorbele: «Vreau să te arestez?» «Nu vreau D-lel Sunt sătul de temniță Am gustat dulceața ei sub Unguri 3 ani și 3 zile.» Si mă depărtez indignat de procedura atât de necavalerească a acestui oficier din armata română. Era oficier ardelean. Cei din regat au alt suflet. Am avut ocazia să călătoresc și cu ei. Erau toate prevenitori.

Și astfel după o aşteptare ucigătoare de nervi de 10 ore, după o alergare de o jumătate de ceas după un locșor în tren, cu bilet pentru accelerat sunt silit să iau personalul, cu care călătoresc în timp de iarnă în vagon cu ușile și ferestrele sparte 19 ore.

Ajuns acasă mi-am zis: «Afaceri obștești, neobștești, dar' nu va mai fi curând, când voi pleca la drum.

(Gl. dr.)

Stirile zilei

Parlamentul din București și-a întrerupt desbaterile, cari se vor relua numai după constituirea noului guvern.

Coroană pe statuia lui Mihai Viteazul. Deputații din ținuturile desrobite au pus coroană pe statuia Marelui Mihai cu inscripția: Celui dintăi Domn al tuturor Românilor.

Demobilizare. După cum ceteam în «Dacia», acum se demobilizează anii 1910, 1911 și 1912. Celealte contingente se vor demobiliza serial. Un comunicat, contemplat a se publica Sâmbătă, va da amănunte în privința aceasta.

Prețurile articolilor de consumat în Arad. Lapte smântânit K 2·40; nesmântânit K 3; lapte în sticlă dela hala de lapte K 3·54; piper un kgr. K 90—; cafea K 64—; orez K 48; cirechiu un kgr. 60 fileri; caralabe K 2—; mac K 8—; linte K 6—.

Comunicat. Dnii Vasile Daneșiu, fost student în drept, Cluj, Basiliu Stoica și Victor German, foști studenți în medicină, Cluj, Stefan Lipovan, fost elev al școalei de industrie din Cașovia, și Ciril Morariu, fost elev al școalei comerciale din Câmpulungul Bucovinei, toți bursieri ai «Asociației pentru literatura română și cultura poporului român», sunt provocăți a notifica comitetului «Asociației», unde se află — dacă mai trăiesc — și că mai reflecteză la bursele, cari s-au fost votat și li s-au rezervat până acum. Nesatisfăcând acestei provocări, în timp de 30 de zile, bursele se vor declara vacante. — Sibiu, 29 Noemvrie 919.

Biroul Asociației.

Turburări în Viena. În zilele din urmă au circulat știri necontrolate despre turburări în Viena și despre formarea unui guvern comunistic. Știrile acestea au venit afirmativ prin mijlocirea ministrului de interne. Se vorbește, că în turburările acestea e amestecat și Kun Bela.

Aniversarea Unirii în Bucovina. Ziua de 11 Noemvrie 1919 a fost pentru România din Bucovina mare serbătoare națională, a fost anul dela întrarea armatei române în Bucovina, pământul desrobuit al lui Stefan cel Mare și Sfânt. Serbările au avut toate caracter festiv.

La 11 ore a fost Doxologie în biserică catedrală, la care a oficiat Preasfinția Sa Părintele Mitropolit Repta. Au luat parte generalul Zodik, comandantul diviziei a 8-a, care a pășit pe pământul Bucovinei, ducând acolo viața românească și libertatea, ministrul țării, domnul Iancu Nistor, și toate autoritățile civile și militare.

După oficierea serviciului de zesc părintele mitropolit a rostit o cuvântare ocasională, scoțând la iveală însemnatatea zilei.

A urmat apoi defilarea trupelor în fața generalului și mulțimii, cu care ocazie s-au ținut cuvântări întru aducerea aminte a zilei în veci neuitate, când Bucovina a fost unită cu România, dela care o a desfăcut vitregitatea timpurilor.

Inregistrăm cu mare bucurie știrile din viața fericită a Românilor din Bucovina.

Comisia de aprovisionare a județului Sibiu se angajază a lansa publicului consumant (pentru trebuințele proprii) porci grași de tăiat.

Comandele se pot face Duminecă și Luni (7 și 8 l. c.) între orele 8—12 a. m. la îngrăitorul caselor județului, Strada Șaguna Nr. 10 etaj I ușa 16, unde se dău și deslușiri mai detaliate.

Comandele se vor lua în considerare în măsură cum și când s-au făcut, având preferință cei ce s-au insinuat mai întâi.

Procesul Apáthy. În procesul său cu curtea marțială din Sibiu profesorul Apáthy a dat recurs la curtea de cassație, care a adus verdict de achitare. În procesul acesta s'a dovedit până la ce grad de cavalerism se pot ridica românilor la judecarea unui proces politic.

Ziarul «Universul» din București vorbind de acest proces, între altele scrie:

Punem cazul acesta în legătură cu tot șirul de procese intentate în decursul vremii românilor din teritoriile eliberate. Ne gândim la torturile suferite de atâția martiri. Ne amintim parodiile de procese, în cari jurații dedeau verdicte și sentințe, ce constituau adevărate sfidări ale legii, echitații și adevărului. Ungurii din Transilvania vor recunoaște, că s'a schimbat ceva în lumea în care trăiesc, și oricără ar resista, nu vor putea să n'ajungă la concluzia, că schimbarea e spre mai bine, spre mai multă generositate.

Iar acelora, cari vorbesc mereu de clausula minorităților, cu un lux de îngrijorare provenit numai din necunoașterea serioasă a stărilor din România, și a sufletului românesc, le oferim cu acest proces unul din argumentele spontanee și fără replică, în baza cărora avem dreptul să spunem: toate clausele sunt neputincioase, când majoritatele vor să trănească — doavă trecutul din atâta state, — și toate clausele sunt inutile, când un popor știe să fie drept și indulgent cu cei aflatii în mijlocul lui.

Ce pregătesc ungurii pentru evrei? Ziarul «Népkart» care apare la Budapesta, în numărul său dela 16 Noemvrie scrie: Preocuparea de frunte a cercurilor politice serioase este problema evreiască. Cercurile politice conducătoare

vor prezenta constituantei, care se va întuni în curând, următorul proiect de lege: I. Evreii vor fi scoși din toate funcțiunile de stat. II. Evreii vor fi lipsiți de toate drepturile politice. III. Se declară prin lege, că șef al muncitorimii, evreii nu pot fi recunoscuți: evreul nu poate avea rol în organizarea muncitorimii. (Pentru că temperamental lor sanguinic, setea lor după puterea ocârmuirii, imoralitatea ce-i caracterizează ar propaganda din nou teroarea roșie.) IV. Muncitorimii i se asigură un drept neliminat de organizare sub conducerea unor șefi creștini, eșii din rândurile mucitorimii, (sau altor creștini, cari au obținut încrederea muncitorimii). V. Evreii să fie exchiși din presă. Legiferarea căt mai repede a ideilor mai sus expuse, este singura modalitate, singura condiție care asigură existența și întărirea patriei noastre creștine.

Nr. 289, 380, 692 și 709/1919.

Concurs

«Asociația pentru literatura română și cultura poporului român» publică concurs pentru următoarele burse pe an. școl. 1919/20.

1. Pentru 2 burse à K 200 — anual din «Fundăținea Ioan Rusu medic, și soția sa Ecaterina», în următoarele condiții:

a) bursele se dau numai la studenți români gr. cat. sau gr. or., cari frecventează școale medii și comerciale și cari vor avea să dovedească;

b) că posed limba română;

c) că sunt săraci și avizează la sprijin, cum și că au purtare morală bună și au dovedit progres în studii;

d) că timp surorile fundatorului, Sofia și Anica, vor avea descendență legală, cari vor frecventa vreuna din școalele înșiruite mai sus, aceștia vor avea să primească, în primul rând și exclusiv, burse disponibile. (Alte rudenii ale fundatorului și soției sale sunt cu totul excluse dela beneficiile fundației).

2. Pentru o bursă de K 300 — anual din «Fundăținea Ioan Petran», destinată pentru studenți universitari români, cari urmează la una din facultățile Universității din Cluj. Cei împărtășiti de această bursă vor fi obligați a lua parte la «Masa studenților academicici» din Cluj.

3. Pentru o bursă de K 80 — anual din «Fundăținea Dr. Ioan Moga medic, și soția sa Ana n. Bologa»; pentru fetițe române din Transilvania, fără deosebire de confesiune, care cer cetează o școală de fete de caracter național resp. confesional românesc, în primul rând școala de fete a «Asociației».

Cererile pentru toate burse se vor înainta comitetului central al «Asociației», Sibiu, str. Șaguna Nr. 6, până la 31 Decembrie n. 1919, însoțite pe lângă actele indicate în pt. 1, 2 și 3, de următoarele acte:

a) certificat de botez; b) atestat că sunt înscrise ca elevi ordinari la școală; c) atestat de pe anul școl. 1918/19; d) atestat, că sunt avizate la sprijin și că au purtare morală bună; e) unde se cere, atestat, că sunt înrudiți cu fundatorarea, ca la fundație I. Rusu și Dr. I. Moga, să se prezinte și un astfel de atestat; f) atestat, că nu mai beneficiază de altă bursă.

Sibiu, în 29 Noemvrie 1919.

Andrei Bârseanu,

Romul Simu,
secretar supl.

Extras dinordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

I. Vor fi considerați ca infractori:

1. Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comentă, în orice chip, știri fie adevărate, fie înimaginare, sau păreri relative la operațiunile de răsboi, situația și disloarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când tapetele de mai sus se vor fi săvârsit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de răsboi.

„ARDELEANA“,
institut de credit și economii, societate pe
acțiuni în Orăștie.

P. T.

Considerând prospectele de venite ale institutului nostru, direcționea a decis să facă părăși la dividenda anului viitor 1920 acționarii, care vor achita în întregime, până la finea anului curent, acțiunile subscrise din emisiunea nouă a institutului. După acțiunile plătite în rate se garantează pe anul 1920, 3% interese, după celea achitare total se va plăti după toată probabilitatea cel puțin 5% dividendă.

Comunicând acestea, invităm acționarii institutului ca până la finea anului curent, dacă află de bine, să achite în întregime prețul acțiunilor ce le-a semnat din emisiunea ultimă, care de prezent e în curs. (371) 1—1

Orăștie, 20 Noemvrie 1919.

Cu stimă:

„Ardeleana“,

institut de credit și econ., soc. pe acțiuni în Orăștie.

Nr. 614/919

(373) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școală confesională gr. or. rom. din Colun, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de învățător sunt cele prescrise de lege și a-nume: 300 cor. anual din cassa bisericii, iar restul precum și toate adausene din ajutorul dela stat. Cuartir în natură în edificiul școalei. Relut pentru grădină 20 cor.

Invățătorul ales este îndatorat a conduce copiii la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare până la terminul susindicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (poșta Avrig, județul Sibiu) având a se prezenta în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 6/19 Octombrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în contelegeră cu comitetul parohial concernent.

Ioan Căndea,
protopop.

Nr. 328/1919

(351) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școală noastră gr. or. din Vălișoara, tractul Deva se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 800 cor. dela comuna bisericiească, 200 cor. ajutor dela Vener. Consistor și întregirea dela stat. Cuartir în edificiul școalei, grădină de iegumi, și 2 stângini de lemn, din cari se va încălzi și săla de învățământ.

Alesul e îndatorat a instrua și pe elevii școalei de repetiție, — și a conduce copiii la biserică Dumineca și sărbătoarea, cântând cu ei răspunsurile liturgice.

Reflectanții să-și aștearnă petițiile subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Deva, la 12 Octombrie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Deva în contelegeră cu comitetul parohial concernent.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezana din Sibiu.

Nr. 304/1919

(367) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător dela școală ortodoxă română din Dârlos, protopresbiteratul gr. cr. al Mediașului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salarul prescris de lege, ce se solvește dela stat și toate adausene sistematice, cvartir și grădină în natură precum și 2 stângini de lemn de foc.

Învățătorul ales pe lângă îndatoririle prescrise de normele în vigoare, e dator se instrueze și în școală de repetiție, iar în Dumineci și sărbători să conduce copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescrise în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului în contelegeră cu comitetul parohial.

Mediaș, la 1/14 Octombrie 1919.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 912/1919

(339) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător în sensul hotărârii Consistoriale Nr. 8169 Sc. a. c. la școală confesională din Boholț protopresbiteratul Făgăraș se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

Salar 600 cor. dela parohie restul dela stat. Alesul este deobligat la Dumineci și sărbători a cânta cu școlarii de toate zilele și cu cei de repetiție, la sfânta liturghie.

Documentele să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc.

Făgăraș, în 13 Noemvrie 1919.

Oficiul protopopesc român ortodox din Făgăraș la ordinul de sus.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 808/919

(336) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școală ortodoxă din Șona să publică concurs cu termin de 15 zile.

Emolumentele sunt:

La salariu 720 Cor. dela parohie și 240 cor. pentru quartir. — restul de salar dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a ținea și școala de repetiție și a conduce școlarii la sf. liturghie Dumineca și sărbătoarea și la vecernie.

Rugarea de Concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul dat fiind instruit conform normelor din vigoare.

Făgăraș, la 10 Octombrie 1919.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în contelegeră cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Convocare.

Acționarii primei Societăți anonime române „METAN“ prin aceasta sunt convocați la

adunarea generală de constituire,

pe data de 10 Decembrie a. c. la 10 ore a. m. în Sibiu, în localul «Creditul tehnic Transilvănean».

Sibiu, la 4 Decembrie 1919.

«Creditul tehnic transilvănean»

societate anonimă, Sibiu.

Ingenier Carol Reminiczy.

Prospect de fondare.

Pentru executarea instalațiilor de încălzit și luminat cu gaz natural, pentru executarea instalațiilor de alimentare și canalizarea orașelor și clădirilor, transportul la distanță gazului natural, instalații de spălătorii cu aburi, uscătorii de fabrici, abatori, instalații tehnice de spital, instalații electrice, edificări de fabrici întregi, precum și pentru fabricarea, exportarea și importarea, vinderea și cumpărarea materialelor brute, semifabricate și fabricate proprii acestor lucrări, se înființează cu sediul în Sibiu, Prima Societate Anonimă Română «METAN» cu un capital societar de 1.000.000 — Cor. împărțit în 2.000 Acțiuni, în valoare nominală de 500 Cor.

Capitalul societar se va asigura prin subscripție. Acțiunile vor fi nominative și se vor plăti în bani gata.

Pentru acțiunile subscrise se va plăti valoarea nominală, plus o taxă de fondare de 5%. La subscrisere e a se vîrsa pe lângă taxa de fondare și 30% din capital, adecă în total 175 — cor. de fiecare acțiune. Restul de 70% se va plăti ulterior la termenele ce le va fixă Consiliul de administrație.

Vîrsăminte se vor face la «Creditul Tehnic Transilvănean» în Sibiu.

Termenul ultim pentru subscriserea acțiunilor și facerea primului vîrsământ este 9 Decembrie a. c.

În caz de supra subscrisere, fondatorii își rezervă dreptul să stabilească capitalul societar la o sumă mai mare ca Cor. 1.000.000 precum și de a selecționa subscrizerile făcute după bună chibzueală. Deasemenea fondatorii își rezervă dreptul să numească primul Consiliu de Administrație pe timp de 3 ani.

Sibiu, la 4 Decembrie 1919.

„Creditul tehnic transilvănean“,

Societate anonimă Sibiu.

Ingenier Carol Reminiczy.